

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 15 stycznia 2003 r.

35913

RPO-413692-V-AK/02

Pan
Jerzy Szmajdziński
Minister Obrony Narodowej

Szanowny Panie Ministrze

Do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają skargi od wdów po żołnierzach zawodowych, dysponujących decyzjami stwierdzającymi nabycie uprawnień do osobnej kwatery stałej po śmierci małżonków, którym organy Wojskowej Agencji Mieszkaniowej odmawiają wypłaty równoważnika mieszkaniowego. Problem ten dotyczy także innych członków rodziny żołnierza zawodowego, emeryta lub rencisty, którzy po jego śmierci pozostali w kwaterze. Z treści tych skarg wynika, że odmowa wypłaty równoważnika wywołuje przede wszystkim rozżalenie u tych osób, które dotąd korzystały z wymienionego świadczenia finansowego. W szczególności osoby te podnoszą, że po ich stronie nie zaszły żadne negatywne przesłanki uzasadniające wstrzymanie wypłaty równoważnika mieszkaniowego, niezrozumiałe dla nich są zatem przyczyny, dla których zostały go pozbawione.

Treść nadchodzących do Biura skarg wskazuje, że oddziały terenowe Wojskowej Agencji stoją na stanowisku, że członkowie rodziny wspólnie zamieszkujący z żołnierzem, emerytem, rencistą wojskowym w kwaterze, którzy nabyli prawo do kwatery po jego śmierci, utracili z dniem 22 sierpnia 2001 r. status osób uprawnionych wskutek nowelizacji ustawy z dnia 22 maja 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP (Dz.U. z 1996 r. Nr 5, poz. 32 ze zm.). Opisana zmiana, dokonana na mocy ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP (Dz.U. Nr 81, poz. 877), w istotny sposób zmieniła art. 23 tej ustawy określający krąg osób uprawnionych.

Zasady wypłaty równoważnika mieszkaniowego reguluje art. 39 ust. 1 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP, który stanowi, że osobom uprawnionym, niezależnie od

rodzaju zajmowanego lokalu mieszkalnego przysługuje równoważnik mieszkaniowy. Przedmiotowe świadczenie wypłacane jest przez terenowe oddziały Wojskowej Agencji Mieszkaniowej w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku, na podstawie składanych corocznie przez osoby uprawnione wymaganych oświadczeń.

Krąg osób uprawnionych określa zaś art. 24 powołanej ustawy, który stanowi, że prawo do kwatery realizuje się na wniosek żołnierza zawodowego, o którym mowa w art. 22 ust. 1 i 3 tej ustawy jak również osoby, o której mowa w art. 23 ust. 1 i 2, zwanych „osobami uprawnionymi”.

W myśl art. 23 powołanej ustawy, w brzmieniu obowiązującym do dnia powołanej nowelizacji, do osób uprawnionych należeli:

1) żołnierze zawodowi zwolnieni z czynnej służby wojskowej, pełnionej jako służba stała, którzy nabyli uprawnienia do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej (art. 23 ust. 1 tej ustawy)

2) oraz wspólnie zamieszkali w kwaterze z żołnierzem, emerytem, rencistą w dniu jego śmierci: małżonek, zstępni, wstępni, osoby przysposabiające i przysposobione oraz osoba, która pozostawała we wspólnym pożyciu małżeńskim (art. 23 ust. 2 tej ustawy).

W dotychczasowym stanie prawnym również osoby wymienione w art. 23 ust. 2 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP otrzymywały jako osoby uprawnione równoważnik mieszkaniowy. W wyniku wspomnianej wyżej nowelizacji treść art. 23 powołanej ustawy uległa jednak zmianie. Zmiana polegała na tym, że w miejsce dotychczasowej treści art. 23 ust. 2 wprowadzono zapis dotyczący żołnierzy zawodowych, którzy w ramach restrukturyzacji Sił Zbrojnych RP zostali zwolnieni ze służby bez nabycia uprawnień emerytalnych. W wyniku tych zmian legislacyjnych uregulowania dotyczące prawa do kwatery osób wspólnie zamieszkujących w kwaterze z żołnierzem (emerytem lub rencistą) w chwili jego śmierci zamieszczone zostały w ustępie 3 art. 23 powołanej ustawy. Niezmieniona pozostała natomiast treść art. 24 ust. 1 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP, który definiuje pojęcie „osób uprawnionych” poprzez odesłanie do art. 23 ust. 1 i 2 tej ustawy.

W świetle powyższego zabiegu legislacyjnego członkowie rodziny zmarłego żołnierza, emeryta oraz rencisty wojskowego, mieszkający w kwaterze w dniu jego śmierci, zostali - jak się wydaje w sposób niezamierzony przez ustawodawcę - wyłączeni z kręgu osób uprawnionych.

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 24 ust. 1 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP do osób uprawnionych należą:

- żołnierze zawodowi w czynnej służbie wojskowej (art. 22 ust. 1 i 3),
- żołnierze zawodowi zwolnieni z czynnej służby wojskowej, jeżeli nabyli uprawnienia do emerytury lub renty wojskowej (art. 23 ust. 1),
- żołnierze zawodowi zwolnieni z czynnej służby wojskowej, pełnionej jako służba stała, jeżeli nie nabyli uprawnień do emerytury lub wojskowej renty inwalidzkiej w

przypadku wypowiedzenia stosunku służbowego przez właściwy organ wojskowy z powodu przeniesienia, przekształcenia lub likwidacji jednostki wojskowej na skutek restrukturyzacji Sił Zbrojnych RP (art. 23 ust. 2).

W obecnym stanie prawnym oddziały terenowe Wojskowej Agencji Mieszkaniowej prezentują stanowisko, że osoby wymienione w art. 23 ust. 3 powołanej ustawy tj. członkowie rodzin, którzy pozostali w kwaterze po śmierci żołnierza zawodowego, emeryta lub rencisty wojskowego, utracili uprawnienia jakie wiązały się z faktem posiadania statusu osoby uprawnionej, w tym także prawo do pobierania równoważnika mieszkaniowego.

W świetle powyższego, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra o przedstawienie stanowiska zajętego w tej sprawie.

Z wyrazami szacunku

ZASTĘPCA

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk